

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
«09» «09» 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інструментальний ансамбль

для студентів

спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня: перший (бакалаврський)
освітньої програми 025.00.04 «Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

Київ – 2021

Розробник: Цимбал Сергій Вікторович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Викладачі: Цимбал Сергій Вікторович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності; Тущенко Михайло Михайлович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол № 2 від «09» вересня 2021 року

Завідувач кафедри Катерина ЗАВАЛКО
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

«09» вересня 2021 року

Гарант освітньо-професійної 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

(керівник проектної групи) Віктор СПОДАРЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2021 року

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК
(підпис)

Пролонговано:

На 2021/2022 н.р. _____ (_____), «09» вересня 2021 р., протокол № 2
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___»__20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___»__20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___»__20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання - денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	
Курс	III	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	19	16
модульний контроль	2	2
семестровий контроль	5	-
самостійна робота	4	12
форми семестрового контролю	екзамен	-

2. Мета навчальної дисципліни

Дисципліна «Інструментальний ансамбль» входить до курсу спеціальних дисциплін. Зміст курсу втілює основні завдання розвитку виконавських ансамблевих здібностей студента та містить такі складові: *теоретична* (реалізується у ході занять із кожним учасником камерного ансамблю залежно від його здібностей та попередньої музичної підготовки); *практична* (здійснюється в ході аудиторних занять у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання); *самостійна робота студентів* (реалізується в конкретних завданнях для самостійного опрацювання у домашніх заняттях).

Мета курсу - формування інструментально-виконавської компетентності та розвиток творчого потенціалу студента у процесі засвоєння навчального репертуару для камерних ансамблів; підготовка музикантів-спеціалістів, які володіють навичками колективного виконавства, необхідними для майбутньої концертно-педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни - формування ряду компетентностей студента.

Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК-5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК-7	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК-8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК-1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
	СК-2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
	СК-3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
	СК-4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
	СК-5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
	СК-6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК-7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
	СК-9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК-10	Здатність застосовувати базові знання провідних

		музично-теоретичних систем та концепцій.
	СК-11	Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК-12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
	СК-13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків
	СК-14	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
	СК-17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
	СК-18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. Програмні результати навчання

РН-1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.
РН-2	Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.
РН-3	Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності
РН-4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН-5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
ПР-8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН-10	Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
РН-11	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, менеджерській практичній діяльності.
РН-12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- вільно володіти музичним інструментом, уміти використовувати його у концертно-виконавській діяльності;
- бути знайомим зі специфікою інструментального виконавства, особливостями і технічними можливостями інструментів, які беруть участь в ансамблі;

- уміти використовувати засоби виразності при виконанні твору у єдності з партнерами по ансамблю;
- розуміти особливості різноманітних музичних форм, жанрів та стилів;
- погоджувати власні виконавські навички з виконавськими вміннями партнерів;
- уміти реалізувати свої творчі напрацювання у концертно-сценічній та педагогічній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців.							
Тема 1. Вплив камерно-ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.	11			9			2
Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства.	12			10			2
Разом	23						
Модульний контроль	2						
Семестровий контроль	5						
Усього за V семестр							
Змістовий модуль 2. Формування технічного та художнього аспектів ансамблевої гри.							
Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування та їх втілення.	14			8			6
Тема 2. Реалізація творчого задуму в ансамблі.	14			8			6
Разом	28						
Модульний контроль	2						
Усього за VI семестр	30						
Усього за III курс	60						

5. Програма навчальної дисципліни «Інструментальний ансамбль»

Змістовий модуль 1 (3 курс, 5 семестр)

Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців.

Тема 1. Вплив ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.
Вивчення інструментальної ансамблевої музики відіграє значну роль у вихованні музиканта-професіонала. Ансамблеве музикування як форма творчого спілкування є найбільш довершеним засобом особистісного становлення митця. Сприяє професійній зрілості музиканта, розширює світогляд та формує високі моральні якості.

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 2,3,7-9.

Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства.

Однакове розуміння музикантами ідейно-художнього змісту музичних творів, логіки розвитку музичної думки, підкорення індивідуальних дій колективному завданню, ідентифікація виконавської техніки у різних партіях ансамблю. Виховання почуття співпраці, контакту, взаємодопомоги, здатності повести за собою та піти назустріч.

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 2,3,7-9.

Змістовий модуль 2 (3 курс, 6 семестр)

Формування технічного та художнього аспектів ансамблевої гри.

Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування та їх втілення.

Способи звуковидобування і звуковедення, відтворення засобів музичної виразності, організація горизонтального і вертикального ансамблевого звучання (темпо-ритмічний, динамічний, гармонічний, тембровий і технічний ансамблі).

Основна л-ра: 1-6.

Додаткова л-ра: 1, 2, 3, 5-7,9,11,14,15.

Тема 2. Реалізація творчого задуму в ансамблі.

Аналогічне розуміння виконавцями жанру, стилю та форми музичного твору, особливостей інтерпретації та логічне взаємне використання засобів музичної виразності; спільне емоційно-художнє переживання учасниками ансамблю.

Основна л-ра: 1-6.

Додаткова л-ра: 1-3, 5-7, 9,11,14,15.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	19	19	16	16
Робота на практичному занятті	10	19	190	16	160
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ					
Разом		-	244	-	211

6.2. Завдання для самостійної роботи студента

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Самостійна психологічна робота над вихованням почуття взаємодопомоги, співпраці, контакту.	2	Основна л-ра: 1,2,3. Дод. л-ра: 2,3,7.	На занятті	5
2.	Домашня робота над вивченням ансамблевої партії.	2	Нотна література	На занятті	5
	Усього за V семестр	4			10
4.	Відпрацювання технічних труднощів у творах, що вивчаються. Робота над звуком, інтонацією, ритмом.	6	Нотна література	На занятті	5
6	Відпрацювання основних методів виховання сценічної витримки.	6	Основна л-ра: 1,2,3. Дод. л-ра: 2,3,7.е	На занятті	5
Усього за VI семестр		12			10
Усього за навчальний рік		16			20

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослухування під час роботи в класі	Читання з листа.	8
	Розуміння форми твору.	8
	Знання власної партії.	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослухування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору.	8
	Відчуття ансамблю.	8
	Готовність до концертного виступу.	9
Максимальна кількість балів		25

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: Екзамен – відкрите виконання.

Бали	Критерії
35 - 40	Студент продемонстрував досконале володіння музичним інструментом. Технічна майстерність на необхідному рівні. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра стабільна, без текстових помилок.
29 - 34	Студент продемонстрував дуже добре володіння музичним інструментом. Допустив незначні випадкові технічні огріхи, які суттєво не впливають на загальну картину технічної майстерності. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра відносно стабільна, проте мають місце незначні текстові неточності, які не порушують форми творів і не впливають на цілісне їх сприйняття.
25 – 29	Студент продемонстрував добрий рівень володіння музичним інструментом. Технічна майстерність добра, але допущені неточності у виконанні штрихів, нестабільна інтонація, не завжди якісне звуковидобування. Рівень складності програми відповідає вимогам, проте відчуття стилю, характеру музики та фразування не завжди логічне і переконливе. Мають місце деякі текстові неточності
19 - 24	Студент продемонстрував достатній рівень володіння музичним інструментом. Виявив недосконале володіння штриховою технікою, допустив багато інтонаційних неточностей, має проблеми з відтворенням складних ритмічних рисунків. Рівень складності програми середній або завищений щодо його виконавських можливостей. Розуміння стилю фрагментарне, фразування непереконливе. Використання динаміки і агогіки дещо хаотичне, непродумане. Артистизм невиразний. Виконання недостатньо стабільне. Текст відтворений з численними неточностями.
10 - 19	Студент продемонстрував посередній рівень володіння музичним інструментом. Виявив обмежені технічні можливості, слабку штрихову техніку і техніку виконання подвійних нот, акордів, нестабільне інтонування. Складність програми невисока. Не охоплена форма творів, нелогічне фразування. Мало використовує засоби художньої виразності – динаміку, агогіку. Артистизм не виявлений. Виконання програми нестабільне.
1 - 9	Виявлений низький рівень володіння інструментом. Неякісне звуковидобування, обмежене володіння штрихами. Фальшива інтонація. Значні проблеми з метроритмом. Складність програми недостатня,

	несформоване відчуття стилю, нерозуміння характеру музичних творів, невміння фразувати. Відсутній артистизм виконання. У тексті допущена велика кількість грубих помилок. Гра нестабільна.
--	--

Дистанційна складова: використання ЕНК, файлообмінників та хмарних технологій для обміну матеріалами з дисципліни (Google Drive), використання занять у Hangouts Meet та Zoom.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 -100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

V семестр			VI семестр	
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців		Формування технічного та художнього аспектів ансамблевої гри.	
К-сть балів за модуль	209		198	
Заняття №				
Практичні	9	10	9	9
Теми занять	Тема 1. Вплив камерно-ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.	Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства.	Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування.	Тема 2. Реалізації творчого задуму в ансамблі.
К-сть балів	1*19=19 10*19=190		1*16=16 10*16=160	
Самостійна робота – к-сть балів	10		10	
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування – 25 б.		Модульне контрольне прослуховування – 25 б.	
Усього	244		211	
Підсумковий контроль	екзамен		-	
Коефіцієнт	Усього за період роботи до екзамену – 244 бали (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта 4,0), екзамен – 40 балів.			

8. Методичне забезпечення курсу

Основна література:

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства. / В. Апатский. К.: НМАУ имени П.И. Чайковского, 2006. 432 с.
2. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке. Интерпретация произведений скрипичной классики / Л.Ауэр. – М.: Музыка, 1965. - 272 с.
а. [Електронний ресурс] - <http://leaserang.weebly.com/blog/leopoljdauer-moya-shkola-igri-na-skipke>
3. Готлиб А.Д. Основы ансамблевой техники. – М.: Музыка, 1971. — 94 с. (знаходиться в електронному репозиторії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка).
4. Мильман М. Мысли о камерно-инструментальной педагогике и исполнительстве –Камерный ансамбль. Педагогика и исполнительство: Сб. статей/Ред.-сост К.Х.Аджемов. – М.: Музыка, 1979. – С. 48 – 63. (знаходиться в електронному репозиторії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса
5. Осейчук А. Школа джазовой игры на саксофоне. Учебное пособие. Часть 1 / А. Осейчук. М. : Советский композитор, 1991. 96 с.

Додаткова література

1. Арутюнян И.Е. – Некоторые вопросы методики преподавания камерного ансамбля. / И.Е. Арутюнян. Ереван.: Луйс, 1986. 90 с.
2. Благой Д.Д. Камерный ансамбль и различные формы коллективного музицирования. – Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство: Сб. статей. - Вып.2. – М.: Музыка, 1996. С.65-7
3. Боровик М.К. - Український радянський камерно-інструментальний ансамбль / М.К. Боровик – К.: Музична Україна, 1968. – 207 с.
4. Кан А. – Радости и печали: Размышления Пабло Казальса / А. Кан. – М.: Прогресс, 1977. – 229с.
5. Мейлих Е. – Джордже Энеску / Е. Мейлих. - Л.: Музыка, 1980. – 80 с.
6. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] / Т. М. Пляченко ;[Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. – Кіровоград : „Імекс-ЛТД”, 2009. –232 с.